СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 285. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 7-го грудня 1940. No. 285. Jersey City, N. J., Saturday, December 7, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БУДУВАННЯ ВОДНОГО ШЛЯХУ НА РІЦІ СВ. ЛОРЕНСА

ДІТРОЙТ. — Голова комітету водних доріг, Джан Бюкема, заявив, що президент припоручив чимскорше розпочати будову водногоо шляху на ріці Св. Лоренса, яка сполучує великі північні озера. Завданням того водного шляху, поясняв президент, є те, щоб внутрі краю можна було спокійно будувати кораблі. На випадок війни, говорив президент, тих корабельних доків внутрі американського континенту ніхто не знищить. Але треба получити північні озера з головним морем.

ПОШЕСТЬ ІНФЛЮЕНЦИ.

САН ФРАНЦІСКО. — В шістьох західних стейтах вибухла пошесть інфлюенци і захопила яких 10 до 20 відсотків цілого населення. Але та пошесть належить до найлекшого ґатунку і на неї люди майже зовсім не вмирають. Вона звичайно панує два тижні, після чого дана околиця знов повертає до себе. Але трапляються випадки і сильнішої інфлюенци, яка потягає за собою жертви в людях. Лікарі побоюються, що це є повторення тої самої пошести, що була в 1918 р. Бо звичайно 25 літ по першім занедужанні люди знов гублять відпорність на ту недугу. Уряд вислав у згадані стейти лікарських експертів.

ЗРІСТ ЗАРІБНИХ ПЛАТ.

ВАШИНҐТОН. — Фінансові кола звернули увагу конґресові, що зріст заробітних плат, а також цін на сирівці, підвищить кошта зброєння на два і чверть біліона долярів у наступнім році.

Економісти з департаменту хліборобства обчислили, що кошти зброєння впродовж наступних пятьох літ все будуть росли і заберуть загальну суму 35 біліонів долярів. А колиб вибухла війна то ті кошти ще більше підскочать.

ПОЗИЧКА АРҐЕНТИНІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фінансів уділив Арґентині позички в висоті 50 міліонів долярів, в ціли зрівноваження арґентинської валюти. Ці гроші секретар фінансів Морґентав взяв з того стабілізаційного фонду, що залишився з часів обниження доляра в 1933 р. Той фонд виносить два біліони долярів. З нього уділено також Китаєві сто міліонів долярів.

НАРАДИ АСИКУРАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ.

НЮ ЙОРК. — На зїзді директорів асикураційних компаній, в готелі Валдорф-Асторія, секретар торговлі Джес Джовнс, сказав, що американські банки ставлять за високі відсотки на позички. Ті відсотки назагал виносять чотири від сотки. А вони повинні виносити менше, щоб заохочувати капітал йти в рух і скріпляти оживлення в бизнесі. Деякі бесідники критикували заступника президента Генріго Валаса за те, що він проповідує „державний соціялізм". Предсідник Метрополитен Лайф Іншуренс Ко., Линколн в імені зібрання заявив, що воно не має нічого спільного з брошурою в часі виборів, в якій говорилось, що колиб вийшов Рузвелт знов президентом, в асикураційнім бизнесі повстане замішання..

ПЛЯНУВАННЯ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська комісія плянів під головством Рексфорда Тоґвела опублікувала мапи, які передбачають на наступних сто літ розвій Ню Йорку. З плянів виходить, що промисл і мешканеві дільниці розпорошаться головно по дільниці Квінс, та зріднуть в дільниці Менґетену. Цілий залив Джамейка буде обернений на парки і купальні ресорти.

РОЗБУДОВА ЛЕТУНСТВА.

НЮ ЙОРК. — Голова летунської торговельної палати, полк. Джует, заявив, що дотепер американське летунство подвоїло свої фабрики і свій робітничий персонал. А в наступнім році збільшиться в десятеро. Перед кампанією зброєння летунський промисл затруднював 60,000 осіб. Тепер уже затруднює 160,000. А в наступнім році буде затруднювати пів міліона людей.

РЕЄСТРАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія щераз закликав усіх чужинців, себто тих, що є чужими громадянами, щоб чимскорше реєструвались по почтових урядах. 26 грудня кінчиться реченець реєстрації. В останніх днях грудня почтові урядники все дуже заняті. По реченци будуть потягати кожного, що не зареєструвався, до відповідальности.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Американська Федерація Праці опублікувала, що на основі її обчислень нині є 8,150,000 безробітних в Америці. Тому нема ніякої потреби збільшувати працюючий тиждень. Внаслідок поступу техніки нині кожний робітник витворює більше за 40 годин, ніж колись за 48 чи 50.

ПЛЯНИ НАЦІСТИЧНОЇ НІМЕЧЧИНИ НА ВИПАДОК ВИГРИ

„Північно-американський ґазетярський союз" роздобув якимсь чином промову німецького міністра рільництва Даре, виголошену в травні ц. р. до тісного кола націстичних провідників. В тій промові Даре заповідає, що незадовго буде офензива проти Франції, та проти західних малих держав, і „фірер" одним ударом розгромить ті держави. Опісля нападе на Анґлію і також її розторощить. Зновуж „бравий союзник" Італія зробить те саме з балканськими державами. В той спосіб в осени 1940 р. в руках Німеччини знайдеться ціла Европа, з виїмком Советів, якої німці не думають включати в свою систему; а також ціла Африка. Здобувши це німці стануть панівним народом на світі, а всі інші народи стануть для них невільниками, подібно до тих, що були в давнішій історії світу. Ступнево тим невільникам відберуть право навчання. Ті невільники житимуть для того, щоб працювати на панівний нарід — німців.

Коли це буде довершене, тоді Німеччина візьметься також за західню півкулю. Першусього німці так поставлять свій промисл, що ціни на ріжні продукти будуть дуже низькі. Америка не буде всилі конкурувати з ними і в Америці повстане 30 або 40 міліонів безробітних. Президент американський на вколішках проситиме німців, щоб взяли в Америки сирівці, по такій ціні, яку назначать німці.

Згаданий ґазетярський союз не подає способів, як він прийшов до посідання цеї промови. „Н. И. Таймс", передруковуючи її, подає, що докладні досліди задоволяють його, що промова автентична.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДУЄ БАЗИ НА ДЖАМАЙЦІ

Президент Рузвелт перший раз заїхав на британські, а тим самим, на воєнні, води, коли причалив до британського острова Джамайки,щоб там оглянути новонабуті для Америки бази. Як було умовлено британські власти на Джамайці стрималися від гучного приняття, а навіть не вистрілювали в честь президента з гармат. Зате ґубернатор зложив привіт і сказав, що мешканці острова надзвичайно раді, що на їх острові Америка будує бази та скріпляє свої мілітарні сили. Це дасть політичну і економічну певність островови.

ІТАЛІЙЦІ ДАЛІ ВІДСТУПАЮТЬ І ПАЛЯТЬ МІСТА ЗА СОБОЮ

З Атен доносять, що італійські частини відступають з повним поспіхом з пристані Порто Едда і з Арґірокастрон. Обидва ті міста були важними італійськими центрами, в яких нагромаджено багато воєнного добра. Усе те неможливо було забрати. Тому саме відступаюче військо ті міста запалило, щоб таким чином знищити воєнні матеріяли та нагромаджені там склади поживи. Далі подають, що досі забрали греки в Альбанії всячини, вартости $10,000,000. В тому є коло 500 машинових крісів. З Білгороду повідомляють, що грецькі війська є вже в Порто Едда. Також подають, що італійцям завдають багато шкоди британські летуни, що мали знищити в однім дні 10 італійських літаків.

АНҐЛІЯ МАЄ ДЕЯКИЙ „ВІДПОЧИНОК"

За дня Британська Летунська Сила дає собі раду з німецькими літаками, що літають по цілім британськім острові й пробують бомбардувати. А в ночі іде тепер легко тому, бо помагає погана погода і мрака, що зависла над Лондоном й іншими містами. Ось тому в тих останніх днях Анґлії „лекше віддихається".

РУРСЬКА ОКРУГА ПОСТІЙНО БОМБАРДОВАНА

Можна завважити, що Велика Британія прикладає велику вагу до промислу і копалень, що є розміщені в Рурській окрузі. Кажуть, що та промисловість є вже на половину спаралізована. І те саме є з доставою вугілля з Рур. А від тої достави залежна в многім ціла промисловість Німеччини.

ВЖЕ ЗАБРАЛИ НІМЦІВ З БУКОВИНИ.

БУДАПЕШТ. — Вернув з Румунії останній мадярський корабель, що перевозив німецьких виселенців з Буковини. Він привіз німецьку комісію, що займалась справою переселення. Виявляється, що Мадярщина дала німцям 26 кораблів для перевозу німців з Буковини до Німеччини.

СОВЕТИ І КИТАЙ.

МОСКВА. — Совети повідомили Японію, що їхнє відношення до Китаю остає таким, яке було. Це значить, що далі будуть помагати ґен. Ченк Кай-шекови, не зважаючи на те, що Японія визнала уряд Ванґа „законним урядом Китаю".

У ПОЛОНІ В НІМЦІВ.

БЕРЛІН. — „Сказано чужинецьким кореспондентам, що в Німеччині є ще 1,410,000 французьких, британських і бельґійських полонених, які приміщені в 120 таборах. З них 87% працює і одержує платні, подібні до тих, що їх одержують німецькі робітники. Польських полонених звільнено, але кілька сот тисяч пішли на роботи.

З БИТВИ В ОРАН. — Французька фотографія бою в заливі Орон, в Алжірі, в Африці, показує, як французький боєвий корабель „Страсбурґ", занявся від анґлійських куль і виходить з боєвої лінії. У споді: французькі моряки, ранені в тому бою.

БРИТАНІЯ БУДЕ БОРОТИСЬ АЖ ДО ПОВНОЇ ПЕРЕМОГИ

Така є відповідь британського парляменту на запит у справі замирення.

ЛОНДОН. — В цілій британській палаті послів знайшлося тільки чотирьох послів, що голосували за те, щоб Велика Британія зробила спробу з мировим предложенням та проголосила точки, згідно з якими моглаб заперестати дальшу боротьбу. За те, щоб далі боротись аж до повної британської побіди, не зважаючи на жертви і кошти, заявилося 341 голосів. Внесення в справі спроби замирення вийшло від Джана МекҐоверна, члена Незалежної Партії Праці, а між тими, що голосували за приняття внесення був один комуніст (одинокий, що засідає в парляменті) та пацифісти з Партії Праці. Внесення поставлено при дебаті над троновою промовою, коли, згідно з традицією, опозиція може втягнути до протоколу ріжні свої поправки чи додатки. МекҐоверн, зазначивши, що він є проти фашизму і націзму, заявив, що багато людей думає, що війну можна таки закінчити, а сам премієр заявив, що війна, доведена до кінця, може винищити обидві сторони. Тому пропонує, щоб зближитись до Гітлера й запропонувати йому конференцію в справі полагодження спорів мирним шляхом. Він теж заявив, що „Велика Британія сьогодня дуже зближена до тоталітарних держав", маючи на думці ріжні обмеження, спричинені війною. На все те відповів посол К. Р. Атлі, висказуючи погляди уряду,

Іде про душу і свободу.

Кожний ненавидить війну, але вбивати душу, є гірше ніж вбивати тіло, казав Атлі. Конференцію пропоновано Гітлерови перед нападом на Польщу, але він тоді на неї не згодився, казав далі Атлі, переходячи до вияснення справи воєнних цілей Великої Британії. Щодо цеї справи він не подав подробиць, але підкреслив, що Велика Британія хоче завести мир вільних народів. Це такий, де кожний не має бути під диктатом одної особи чи одної держави. Це іде про мир вільних народів, так, як його розуміють культурні народи. Світове безладдя треба заступити порядком. Треба збудувати новий світ, в якому порядок мусить бути опертий на звичайній справедливости. Той світ мусить мати в своїй основі свободу, яку признається кожному народови. Ми, казав Атлі, не можемо й не хочемо укладати законів для цілого світу, а тільки можемо сказати: „Ось так виглядає наш спосіб життя".

Американські кореспонденти подають, що Атлієви справили посли таку овацію, яку хіба дістає одинокий Чорчіл. А про те, що мирова пропозиція буде відкинена, ніхто навіть не сумнівався, бо це було самозрозумілим.

НА БАЛКАНІ СИТУАЦІЯ НЕЯСНА.

ІСТАНБУЛ. — Щось не пішло державам „осі" зо справою опанування Балкану. Це видно по тім, що в Туреччині піднеслись дуже приязні голоси, звернені в осторону Болгарії. Іде мова про обєднання Балкану" проти „напасників". А це обєднання малоб в першу чергу зачатись від обєднання Болгарії й Туреччини. Одно певне, що Румунія не належалаб до цеї балканської спілки, про яку тепер говориться в Туреччині.

БОЛГАРІЯ ЗАМКНУЛА ГРАНИЦІ.

БУКАРЕШТ. — Щось дивне діється в Болгарії, де уряд замкнув нагло границі. Має тут розходитись про іміґрантів, що переходили з Румунії до полудневої Добруджі. Знову з іншого боку кажуть, що Німеччина дає Румунії до зрозуміння, що вона може дістане назад деякі території, під чим має розуміти саме — полудневу Добруджу.

З РУМУНІЇ ВТІКАЮТЬ.

БУКАРЕШТ. — До Мадярщини втікають з Румунії визначні особи, що займали високі становища за часів уступившого короля Кароля. Між ними мають бути: селянський провідник Маню, бувший премієр Вайда-Воєвод й інші. Усі вони бояться переслідувань з боку теперішньої влади.

ПРОТИ ЖИДІВ.

БУКАРЕШТ. —Протижидівський рух в Румунії змагається. Православна Церква занулювала всі контракти, що їх заключила з жидівськими фірмами. Жидів виключено з армії. Ті, що повинніб служити в армії, будуть приділені до робітничих компаній для виконування фізичної праці. Румунські склепи мусять мати написи „румунський склеп". Жидівські склепи бойкотують. Навіть виставляють таблиці з написами, взиваючими до такого бойкоту. Православна Церква проголосила льояльність Залізній Ґвардії й королеви Михайлови. Родинам вбитих членів Залізної Ґвардії признано державну пенсію.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІЯТИ, А НЕ ТІЛЬКИ НАРІКАТИ

Тут і там появляються голоси, що є висловом критики чи невдоволення з того, що в нашому життю ніби все притихло. Зокрема, що не ведеться якоїсь акції, щоб зрушити українську справу тут і в Европі.

Коли люди відчувають, що замало робиться, то це не є злим обявом, а навпаки добрим. І добре, коли про таке говворять чи пишуть, бо булоб гірше, колиб те бачили і відчували, а мовчали. Та інша справа, коли те невдоволення прибирає таку форму критики, яка стверджує тільки цілу низку найріжнородніших справ, які корисні й які требаб було виконати, а яких не здійнено. Зокрема, коли вичисливши те все, розправляємось з проблємою в дуже простий спосіб: звалюємо всю вину за те, що не осягнене, на провідників. Ось такий примітивний спосіб трактування громадських справ у нас ще досі не перевівся. Виглядає, що многі наші „критики" ще не вийшли з діточої колиски (в розумінні громадського життя!) і думають, що тим, що виложили загальниково купу ріжних, самих по собі добрих думок чи плянів, уже, зробили велику роботу. І то навіть тоді, колиб ті всі думки чи пляни не були їхньою власністю, а тільки тих, кого вони критикують, навіть не питаючи їх, чому ті думки і пляни не зістали здійснені. Зазначуємо, що тим ніяк не думаємо оправдувати застою в нашому народньому життю, ні тих, що стоять на переді й повинні думати і діяти. Хочемо тільки завважити, що балакання і критики нам ніколи не бракувало. Зате бракувало нам завжди добрих, совісних та розумних працівників. Бо якби такі були, то тоді навіть у тому випадку, коли провід засипляє, булоб таки видно працю в подібний спосіб, як її було видно в українськім життю нераз, коли то ті, що стояли формально у проводі не дописували, а може навіть і справу занапащували.

Критик, що є в громадському життю діючим, себто дійсно творчим, зміцняє національний орґанізм, додає йому отухи і заставляє до праці тих, що від неї відстали, чи її занедбали. Саме нарікання — це розклад нації, це викликування в нації зневіри у свої сили, це сумнів у свій власний розум, в характер і чесноту своїх власних людей. Наслідок такого поступовання: загальне притупіння нації. А в дальшому: національне відступництво.

Згадані речі добре випрактикував український нарід на своїм орґанізмі в Европі. Правда, тут інші обставини. Але й тут, коли хочемо вдержати те, що можна назвати американсько-українською громадою, чи заставити молоде покоління не забувати за допомогу українській справі, то мусимо бути осторожні з наріканнями, коли не хочемо самі себе добивати. Більше зискаємо, коли звернемо нашу критику до того, щоб заставити якнайбільше наших людей до діяння, до творення позитивних цінностей, хочби і найменших. А як будемо про те постійно дбати, то, якби не було зле з провідниками, якби не „притихла" навіть справа оборони України — будемо таки іти вперед.

ЯК Є ЗО ЗАМИРЕННЯМ ЕВРОПИ?

Чи іде до замирення в Европі? Таке питання видається дуже дивним під ту пору, коли навіть не можна зговоритись щодо того, щоб заперестали бомбардування чи затоплювання кораблів хоч на один день — на Різдво. А проте, як доносять кореспонденти навіть з Вашинґтону, таки далі ідуть старання про замирення. І то — з боку Гітлера. Дехто каже, що він може собі на те позволити, бо є під теперішню хвилину горою. Та дещо інакше глядить на ту справу Ґеновефа Табуї, славна французька журналістка, що тепер перебуває в Злучених Державах. Це та, про яку кажуть, що Гітлер сказав про неї, що „вона знала вчера, що він скаже сьогодня". Вона є теж відома й зо своїх про-совєтських симпатій. Отже Табуї є того переконання, що якщо Гітлер не заключить мира на протязі наступних 6 місяців, то потерпить цілком певно поразку. Це сам Гітлер добре знає, каже Табуї. І тому всі його кроки звернені на те, щоб застрашити Анґлію і змусити її до замирення, приймаючи подиктовані ним умови. Треба надіятись, що він можливо виголосить незабаром промову, в якій заявить, що тепер уже ціла Европа зединена і може жити в мирі, а тим самим і замиритись з британською імперією. При тому він остереже Британію, що якщо вона не замириться і не прийме умовин, то буде проголошена „ворогом світового замирення". І тоді війська Франції, Італії, Еспанії, Німеччини та інших европейських країв підуть разом війною проти неї, щоб таким чином „привернути світови мир". Подробиці тої мирової оферти, каже Табуї, є вже відомі. Їх обговорив докладно німецький міністер закордонних справ, фон Рібентроп, з Мусолінієм. Їх теж передано до відома Папі Пієви XII., щоб дістати його поміч в тих мирових змаганнях. Ті пропозиції дістались потім до Еспанії, де були передані сер Горови, британському амбасадорови в Мадриді. Було це перед самим розгромом Франції. Теж і Франція знала про ті пропозиції, як і знав про це Вашинґтон.

Оферта Гітлера вилядала приблизно ось так:

Німеччина готова визнати ненарушимість британської імперії, якщо: 1) будуть звернені Німеччині кольонії, 2) Признання европейського ладу Великою Британією, цебто офіційна згода на німецьку реорґанізацію Европи. 3) Мілітарний союз між Британською Імперією і Німеччиною. Це включало би свого роду „право нагляду' Німеччини над військовими силами британської імперії.

Обсерватори, що уміють читати між лінійками, переконані, що в дійсности ті три домагання означають засуд смерти для Британсьої Імперії з огляду на методи, якими послугується націзм. Отже, якщоб Гітлерови вдалося заключити цей мир, то каже Табуї, „найближча будуччина" була би для нього запевнена, але тільки найближча. Якщо німецький диктатор мусітиме продовжати війну, то її безнадійно програє на протязі одного року або двох.

Чому? Табуї каже, що найбільше кваліфіковані експерти, що є найближчими дорадниками уряду, кажуть, що розмір продукції в Злучених Державах в полученню з цілою продукцією Британської Імперії буде перевищати в півтора разу німецьку продукцію — навіть, якщоб Гітлер мав одімкнуті всі европейські фабрики.

Щоби Німеччина могла супернмчити з британсько-американською продукцією, то Гітлер мусів би мати вільну руку не тільки в використовуванню сирого матеріялу Совєтського Союзу, але мусів би мати теж контролю над всіми російськими фабриками. Він фактично мусів би мати політичну контролю над цим краєм. Це одначе є виключене, бо найгарячішим бажанням Совєтського Союзу є зліквідування Великої Німеччини.

Далі дуже важною річчю, каже Табуї, є факт, що Третій Інтернаціонал поборює Гітлеризм щораз більше і більше.

І Гітлер знає дуже добре, що саме є політика Совєтів.

Щодо інших союзників Гітлера, то каже Табуї, справа представляється так:

В Італії публична опінія завжди була протинімецька, а нарід розуміє ліпше ніж його провідники, що те, що робить Гітлер, означає усунення італійських впливів в Европі. Під мілітарним оглядом, Італія стала радше тягарем ніж цінним набутком для Німеччини. Щож дотикає Еспанії, то легко зрозуміти крайну неохоту ґенерала Франка, що вагається ще завше попирати діяльність „осі". Еспанія є вичерпана внутрішньо і не може провадити другої війни. Крім цього її явно остережено, що як скоро тільки вона підпише дійсну умову з „осю", британська фльота займе канарійські острови і пічне бльокаду Еспанії. А головне заосмотрення Еспанії в поживу відбувається при помочі достави британськими кораблями.

Щодо Японії, то нема по нинішний день запевнень, що вона заатакує Сінґапур, або загрозить Филипинам. Якщоб можливе було влаштувати тепер голосування в добре поінформованих колах ріжних столиць над питанням, чи Гітлерови вдасться заключити мир згідно з його бажаннями, то, каже Табуї, у 75 відсотках відповідь була би, що ні. А це сталось би тому, бо тим народам видається цілком природним, що Велика Британія залишиться неугнутою, та що Злучені Держави будуть їй помагати з цілої сили.

Також тяжко передвидіти, що станеться на Балкані. Ситуація там така, каже Табуї, що не зважаючи, що на уряди є совєтофільські через поширений там панславізм, головно в Болгарії й Югославії. Та найбільшим ворогом Гітлера, каже Табуї, є Гітлеризм.

Г. Дж. Велс каже: „Днесь Гітлер є вязнем Европи а не її побідником", бо як довго побиті ним краї полишаються його заклятими ворогами, він не осягнув нічого.

Гітлер про це знає, і з тої саме причини він змінив своє поступування з Францією. Він старається осягнути приятельську співпрацю з її сторони, бо знає, що нема більшої загрози для нього як зо сторони Польщі, Чехословаччини, Австрії, Голяндії, Бельґії та Норвеґії, та всіх країв під його пануванням. Наука історії каже, що як побідник є змушений панувати над побитими краями силою, ті краї стаються для нього тягарем. Для Гітлера полишається тому дві дороги. Він може старатися створити Злучені Держави Европи під німецькою геґемонією і показатися великодушним для ріжних народів, даючи їм певен рід широкої автономії. Другим способом було би застосування теорії „панівного народу", що полягає на насильнім опануванню німцями Европи. Одначе той останній спосіб, як вже вище сказано, абсолютно не допише. Як в однім так й другім випадку Табуї сумнівається, щоб таким способом побудована німецька імперія могла бути трівкою.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

ТРЕБА ЗАХОВАТИ МІРУ

Американізм — це модернізм. „Жити по американськи", значить жити культурно. Значить і зо всіми вигодами модерної цивілізації, включно до купальні в хаті, радіового апарату, чи подорожування автомобілем, літаком і т. п. На тему „модерної цивілізації" писав чимало американський фільософ Емерсон. Він хотів знати, що ми назагал здобуваємо, а що тратимо в модерній цивілізації. Його висновок був такий, що наша ультра-модерна цивілізація робить нас надто ніжними й мало відпорними на всякі примхи природи. Це правда, що ми нині можемо безпечно їздити по суші, морі та у повітрі, але людський орґанізм при першій ліпшій нагоді подається. Нераз легка простуда кладе нас до ліжка. В переконанні Емерсона ультра-модерна цивілізація вбиває в нас природній інстинкт самоохорони. Колись люде були значно фізично значно здоровші та витревалішi від теперішніх „модерних" людей.

І в цьому саме лежить відмінна сторінка нашої цивілізації, що дає нам вправді всякі вигоди, але робить нас також машинами-„роботами". Пересічний американець почуває себе справжнім американцем, коли він щодня одержує кілька телефонічних дзвінків, курить грубе циґаро, диктує секретарці телеґраму та при тому полагоджує ще якийсь інший бизнес.

На ті теми можна почути кожної неділі проповіди в американських церквах, де звертають нам увагу на цей ненормальний поспіх американського життя. Американці дуже рідко вживають т. зв. відпочинку. Навпаки, вони думають, що найкраще використовують час, коли виконують кілька робіт нараз. Треба тільки ввійти до американської голярні, щоб переконатись як це виглядає.

Загально думаємо, що це уприємнює нам життя. До цього способу життя ми так привязалися, що ніяка сила не може нас переконати, що може бути інакше. Як можемо знати, чи яблочний струдель є смачний, коли ідячи його, куримо, чи слухаємо крикливої музики джезу, чи ведемо оживлену розмову нараз з кількома приятелями, які сидять при тому самому столі? Чи це відпочинок або утіха життя? Дуже сумніваємося! Людина може задоволитися тільки одним на раз. Це фактично не осолода життя, але його комплікування.

Система надмірного поспіху дається в знаки більше дітям, ніж старшій ґенерації. Діти фактично є найбільшими жертвами цього темпа. Шкільні програми, дарма, що пляновані педаґоґами та вихователями, накидають на дітей такі тягарі, що ледви чи тим причиняються до успішного їх виховання. Як в школі так і поза школою наші діти мають повно занять.

Темпо міського життя ще більше утруднює наше життя. Коли ми виходимо „авт", то звичайно цілою компанією, гуртом. Це в нашому понятті „ґуд тайм", але який же це „ґуд тайм", коли ми не маємо навіть нагоди поговорити щиро й спокійно з одним приятелем?

Це саме можна сказати, коли ходить про наше відживлювання. Лиш ті люде, що мають родини, можуть мати деяку приємність, коли обідають чи вечеряють. Та велика скількість людей їсть по кафетеріях та автоматах, де при столах є повно людей, де часто тяжко знайти якесь місце, головно підчас снідайку чи обідньої пори.

Та все це є лиш одною частиною тої великої машини, якою є модерне американське життя. Та проте не зважаючи на ті недомагання, всюди в світі є міліони, що без вагання замінять своє життя за американське.

ТУРИН ЗНОВУ БОМБАРДОВАНИЙ.

Британські летуни знову перелітали Альпи і бомбардували місто Турин, що є положене в північній Італії й є дуже важним промисловим центром, головно з огляду на продукцію літаків.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИСИЛКИ ВІЙСЬКА ДО ЕВРОПИ.

40,00 британських вояків відбули спеціяльні вправи, що тривали три дні, а підчас яких вчили їх методи висідання на европейський беріг.

Майже половину всього паперу на світі виробляється в Злучених Державах, які тепер найбільше його зуживають. Друге місце щодо скількости виробу паперу займає Канада.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(96)

Запалали палати кафського мурзи, понялися полумям, заґоготали палици кафських багатіїв і всякі інші будови, та вже не було кому ні плакати, ні голосити по них. Вітер із моря поніс густі дими від пожежі ще три дні тому безтурботно веселого й казково красного міста зеленими лісами й крутими горами аж у глибінь дряпіжного Криму, лякаючи його хижацьке населення; воно й не підозрівало, що цими димами котиться й стелиться по татарській землі море горя невольницького, народнього, українського...

Запалали палати кафського мурзи, понялися полумям, заґоготали палаци кафських багатіїв і всякі інші сараю до Кафи й була вже некалеко від цілі. Догадалася вона, звідки ці дими жене від сходу сонця вітер, і немилосердно стьобама прудких бахматів своїх, щоб летіли ще прудкіш рятувати правовірних. Шкода!...

Згуки сурми козацької поскликали до пристані всіх, хто ще загаявся десь у місті. Гетьман велів усім сідати на чайки, на галери — де кому належиться. Лишив тільки одного байдака з старими, випробуваними в багатьох облогах (Кизикермен, Аслан-город, Очаків тощо), наліями вибухового пороху. Сам зійшов на свою ґалеру останнім, і коли вона виплила далі від берега, перехрестився, знов надів шапку й махнув булавою. Звитяжна виправа, наладована донесхочу всякими добрами та визволеним із неволі людом, за хвилю ґойдалася геть-геть від берега, де й зупинилася, щоб подивитися на кінцеву картину своєї відчайдушної роботи.

Минали довгі-довгі хвилі дожидання.

— Та що вони — поснули там? — нетерпеливився гетьман, стоячи на чардаку своєї ґалери, оточений своєю старшиною.

— Нелегка, батьку гетьмане й забарна робота, — завважив Бородавка, також не відриваючи очей від берега.

— Знаю, що не легка, а тяжка й мудра, але хіба їм перв...

Він не встиг докінчити слово, як у кількох місцях фортеці й замків заклуботався над стінами чорно-багровий дим, і страшенні вибухи, один за одним стрясли повітря так, що аж судна козацькі загойдалися на хвилях: стіни тріснули, хитнулися й важко гепнули в море. За цими вибухами почалися другі, треті й четверті. Місто, ліси й поблизькі гори обкутало густим димом; але й у диму видко було, що від Кафи залишилися самі згарища та руїни.

Гетьман здійняв шапку, опустився на одно коліно й промовив:

— Безмірно вдячен Тобі, всемогучий Боже, що з великої милости своєї поміг мені, нікчемному, виконати мій давній замір — зруйнувати це гнів здо християнського горя, сліз і крови. Славаж Тобі, нашому Помішникові й Покровителеві, во віки й віки!...

— Амінь! — озвалася старшина.

А бистроокий Хмель із побратимом уже показували руками праворуч і сміялися.

— Та нехай мені нечистий плюне в пику, коли то не орда татарська! — ґукнув Граб.

Всі зареґоталися, а гетьман стурбувався. Він також заглядів, як сила татарська на конях укрила не далеко від передмістя все згіря правого боку.

— А наші палії! — тупнув він ногою, — палії наші!...

Бачущий Граб підійшов до Сагайдачного й нахилившись до нього, показав йому рукою на байдака, що, відчаливши від берега, чимдуж пустився в море від пристані.

— Аґа, — муркнув гетьман про себе. — Слава Богу.

Кілька вершників, заглядівши байдака, відокремилося від своїх і пустило коней навзаводи спадом до пристані, пускаючи набігу стріли з лука вслід за байдаком. Козаки-палії, стоячи на своїм човні й бачучи це, реготалися, взявшись у боки: деякі махали шапками й показували на зруйноване місто, інші просто сукали дулі: а цього, мовляв, не зїсте!...

— Спізнилися, голубята! — мовив, сміючись, Сагайдачний: видно було, що гетьмана дуже звеселила ця подія.

— Фортуна, батьку, й тут не зрадила нас, — промовив, також сміючись, Хмель.

— Фортуна, сину, любить відважних і завзятих, а хто скаже про нас, що цим разом ми не добре дбали?...

Байдак із паліями під грім реготу й ухвальних вигуків пристав до всієї виправи.

— Ну, з Богом! Час і додому, — сказав гетьман і махнув булавою.

XXIII.

Орися... Тихо, заховано, замнено в собі тужила, навбач незавважно. Тільки досвідчене око неньчине, що знала її всю, всякий її погляд, рух, слово, — тільки воно бачило, як тяжко тужить дівчина. З окремих кинутих ніби ненароком, ніби так собі, між іншим, уваг, зміркувала старенька вдова, що донька її не так тужить тим, що його нема, як невідомістю, чи живий він, чи може його й на світі нема. Козацькаж доля така: сьогодні жив ти, красуєшся на Божім світі, гуляєш безтурботно, а завтра — полягла завзята голова десь у бою з бісурменами; і добре ще, коли ти значний або уславлений чимсь лицар, — хоч память по тобі лишиться, хоч люди знатимуть, що ти там або там поляг на славу товариства; а коли ти собі простий, звичайний, що їх більшість, козак, то ні в кого й не довідаєшся навіть про смерть твою.

Чи не так було з Павлом?... Минула весна, коли він мусів податися на те Запоріжжя через лихих людей, минуло літо, ось уже й друга Пречиста відійшла, а про парубка ні слуху, ні вісти. Невиразною луною докотилися до Канева поголоски про славну звитягу Сагайдачного під Очаковом, збудили були деякі надії на те, що хтось із невольників, вертаючись додому, занесе ненароком звістку й про Павла; але ось і справді поверталися деякі визволенці зпід Очакова, а про Павла як не чути було, то так і досі.

Навіть Крига нічого не чув, хоч він і в уряді козацькому й усяких заїзжих та переїзжих людей бачить більше. А тут ще запорожці оті, як змовилися: то було нема того тижня, щоб якісь із них не вишталися по місті, а це, як виїхали тоді оті, що з Кригою наїхали були, дак відтоді ані однісінького. В поході всі, чи що?...

Орися тужила, — посмутніла, схудла. Що-правда, з літом Божим і роботи тієї наспіло аж над силу, — самі жнива хоч кому дадуться в знаки, — але той захований смуток в очах і тиха задума зчаста — промовляли не тільки про втому тіла. Була в гіршому становищі, ніж він, її Павло.

(Дальше буде).

Одна добра мати вартує більше ніж сто добрих учителів.

З ДНЯ

БАРАН ГНІВАЄТЬСЯ.

Ще сонце було високо на небі, як баран уже перестав скубати травицю. Не до їди йому було. Він був дуже гнівний. З люти тупцював ногами, потрясав головою та врядигоди запорював рогами землю, немов хотів знищити якогось невидного ворога. Накінець він пристанув, підняв високо голову, стрясся цілий і подався до пса вівчура на дебату.

Зблизившись до вівчура він навіть не поздоровив його добрим словом, а почав форкати носом та рвати під собою землю. Далі положився на землю, обернувшись до вівчура задом. Вівчур дрімав і лиш одним оком слідкував за бараном. По хвили мовчанки він заговорив до барана: „Ну, говори вже, що тебе так лютить?"

ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Ще трохи помовчав баран, а далі висипався: „Соромно, що ти в своїй лютости і засліпленні дебату над поважними справами зводиш до глуму. Кпиш собі з мене, з моїх овець, з цілої народньої справи. І хто ти такий, що кпиш собі зо всього? Ти наймит того, що поневолює громаду, ось що. Ти служиш не громаді, а її гнобителеви й визискувачеви, котрий доїть овечу отару, стриже, вбиває для своїх цілей. Зате я, баран, є захистником своєї громади, її членом і оборонцем".

Від тих обвинувачень вівчурови ставало все важче на серці. Вкінці він промовив: „Ти милишся, брате баране. Я не глумлю собі ні з тебе, ні з себе, ні з народньої справи. Я лиш гумористичну закраску деколи даю нашій дебаті, щоб люди з відпруженою, легкою душею могли за нею слідкувати. А також, щоб у бігу дебати не витворювались два фанатичні табори, до яких вже не промовить ні найрічевіший арґумент. Гумор розброює людей, вбиває їдь у їх серці та відкриває на остіж брами для річевого думання. Ось це причина, чому я деколи в гумористичний спосіб представляю тебе, себе, наших овець".

БАЛАМУТА.

„Може ти брате баране і добрий чоловік", продовжав вівчур, „але ти шириш серед загалу баламуту. Ти пантеличиш овець, викликуєш в їх умі духове замішання по якім все слідує суспільне замішання. З твого навчання вівця не набере розуму, тільки загубить той, що має. Ось, наприклад, ти гарячо вихвалюєш соціялізм, робишся чемпіоном соціялістичної науки; говориш, що все, що на світі доброго сталось, завдячувати треба соціялізмові. А водночас голосуєш не на соціялістичного президентського кандидата, тільки на капіталістичного. Ти нині вияснюєш, що треба було так поступити з тактичних зглядів, бо, мовляв, соціялістичний президент був би все одно не вийшов, а поступовіший із двох капіталістичних президентів міг був провалитись. Це гарно, що так вияснюєш справу. Я приймаю це за річевий арґумент. Зазначу лиш, що таке пояснення треба було дати перед виборами, а тоді я не дорікав би тобі, що хоч на ціле горло хвалиш соціялізм, в практиці відступаєш від нього. Також, брате баране, на будуче затям собі, те, що тепер кажеш, а саме: ти голосував на поступовішого із двох капіталістичних президентських кандидатів з тактичних зглядів а в дійсности ти далі вірно стоїш з соціялістичними провідниками. Не викручуйся, як я колись тобі це нагадаю.

ДАЛЬША БАЛАМУТА.

„Баламутиш вівці також тим", продовжував вівчур, „що виголошуєш похвали на адресу теперішнього устрою, а водночас громиш вцілости капіталізм та називаєш капіталістичним прихвостнем мене, зате, мовляв, що я пробую деякі прикмети капіталізму оборонити. Чи це гарно так робити, брате баране? Коли цілий капіталізм справді така страшна, жорстока, кровопийча система, то як та система могла видати плоди, якими ти захоплюєшся і їх благословиш?

„Правда, ти нині поправився і кажеш, що ти є проти „консервативного капіталізму". Знаменито, чудово. Я направду тішуся, брате баране, що ти вже зачинаєш кваліфікувати та розріжняти капіталізми і тепер додаєш до нього прикметник „консервативний". Це величезна зміна в поглядах, хоч ти цього і не завважуєш. Це так само, як би хтось говорив: „всі люди злочинці"; а опісля поправився і сказав: „деякі люди злочинці". Перше твердження — цілковита брехня, друге — цілковита правда. Отож держися і на будуче того поділу, а все буде гаразд. Старайся також ступнево точно означати, що думаєш під прикметником „консервативний".

ЗАПЕРЕЧЕННЯ.

„А вже безпідставно твердиш, що твою орґанізацію я згірдливо назвав отарою овець. Згірдливости в тій назві нема ні крихітки. Коли ти баран, а я вівчур, то отара, яку стережемо — вівці. Не я, брате баране, тільки твоя орґанізація нераз згірдливо відзивається про мою орґанізацію. Дня 10 серпня 1939 твоя ґазета сказала про мою орґанізацію, що „колиб не факт, що велика частина нашої еміґрації невироблена і йде за найбільш тріскучою фразою, не розбираючи її змісту", то моя орґанізація „не булаб найбільшою". Отож, коли вибираєшся комусь закидати гріх, оглянься добре кругом себе.

„Кажеш, що ти оборонець овечої отари, а я служу гнобителеви, визискувачеви отари. Нехай тобі буде й так. Але, якби вовки вискочили з ліса то хто побіг би на оборону цеї отари? Чи пастир наш визискувач, я не знаю. В мене це символічна фіґура. Це немов наш національний вівтар, який раз обсипує нас всякими ласками, а раз вимагає від нас найвищої жертви".

Сирий шовк виробляли китайці коло 150 року перед Христом.

РУМ ДЛЯ МОРЯКІВ. — В англійській фльоті ще й досі удержується звичай давати кожному морякові чарку руму при обіді, котрий то звичай заведено в 18. столітті.

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Виступи національного хору В. Божика в Новому Сянчі й Криниці.

Український національний хор, під орудою Володимира Божика, заїхав на гостинні виступи з Кракова до Нового Сянча й Криниці. Дня 9. жовтня ц. р. хор виступив у Новому Сянчі в салі Сокола, 10. жовтня у Криниці в міському театрі, а 11. жовтня повторив концерт у Новому Сянчі. Нові солісти, зокрема новий соліст-баритон Василь Матіяш, внесли багато мельодійности й настрою та викликували кількакратні овації. Сам диригент, який переживає, як це видно, кожну пісню, дав своїм милим тенором у двох сольоспівах на тлі хору найглибше відчуття ліризму й тонкого душевного настрою. Добре булоб, якби хор мав на зміну дві програми та міг виступати двічі одного дня, що нераз булоб конечне з огляду на селян, які не можуть приїздити з сіл, та ще в будень, пізно вечором; для них треба булоб такі імпрези давати, в неділю зполудня. Зачуваємо, що хор гоститиме в Горлицях, може в Яслі, а напевно в Сяноці; опісля перейде до Перемишля, Ряшева та Ярислава. Всюди туди повинні прибути на концерти селяни - лемки з сіл, щоб почути найкращий під цю пору наш національний хор, яким захоплені і чужинці. Хор виконує велику місію поширення ураїнської культури і пробудження національної свідомости української Лемківщини.

На Криниччині.

В Криниці відбулося на міському стадіоні Спортове Свято заходом місцевого Українського Допомогового Комітету. До участи в святі зголосилася молодь із Відділів Виховання — Криниці, Нового Сянча, Криниці - села, Солотвин, Щавника, Лабової, Вафки й найчисленніша взірцево зорґанізована молодь із куреня молоді в Сяноці, що прибула на свято вантажним автом у числі 30 осіб. Свято відкрив інсп. Роман Левицький, вітаючи змагунів з Криниччини й Сяніка, підкреслюючи, що це свято являється початком плянового спортового виховання лемківської молоді.

На Сяніччині.

Загочеве, це одне зі свідоміших сіл Балигородщини. Існує тут від десятиліть кооператива та кружок „Сільського Господаря". Батьки та діти звели геройську боротьбу з т. зв. „лемківським букварем". Цілі томи можна булоб написати про переслідування українських дітей польськими вчителями за християнський привіт „Слава Ісусу Христу". З вереснем 1939 р., село почало нове життя. Першого листопаду замаяв жовто-блакитний прапор на Народньому Домі. Це Загочівці святували роковини нашого зриву. В грудні в нашій школі заґомоніла рідна мова, задзвеніла наша пісня. Це почали працю українські вчителі. Громадяни прийняли їх зі щирим серцем та великою радістю. Разом з працею у школі почалася праця серед старших. Зорґанізовано вечірні курси украïнознавства та для неграмотних. — Відсвятковано роковини 22. січня. В лютому шкільна молодь дала виставу „Серед Ангелів", що пройшла з великим моральним та матеріяльним успіхом. Заходом управителя місцевої школи Ол. Стецишина основано читальню „Просвіти", що згуртувала 80 членів. При читальні повстала секція фізичного виховання. Першою працею читальні було підготування шевченківського свята разом зі школою. Свято відбулося. Саля „Народнього Дому" була повна як ніколи досі. Програма складалась з таких точок: „Заповіт", „Реве та стогне", „Садок вишневий" — в виконанню мішаного, жіночого та дитячого хору; інсценізації „На Великдень на соломі", „Наймичка" та „Розрита могила"; відповідно дібрані делямації. Хори відспівали пісні бездоганно, сольову партію в „Заповіті" виконав учитель з Новосілок В. Добрянський. Велике враження викликала інсценізація „Розритої могили", що її з великим чуттям виконали доньки полк. Стефанова. Вступне слово виголосив управитель школи О. Стецишин. Академію закінчено відспіванням українського національного гимну. Свято підготовила дружина управителя школи, вчителька Ірина Стецишин. Праця в селі йде дальше.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS MARK ANNIVERSARY OF CHURCH LEADER

Andrew Sheptytsky Now a Russian Prisoner for Second Time in Decade

Several hundred local Ukrainians of Greek Catholic faith participated yesterday in a triple celebration marking the 75th anniversary of their great Metropolitan Andrey Sheptytsky, who is, for the second time in a generation, a prisoner of the Russians.

Bishop Ivan Buchko of Lwow, eastern Galicia, now western Ukraine, who formerly worked with the Metropolitan and who is the newly appointed auxiliary bishop of the Ukraine Greek Catholic Diocese in America, came here for the event.

He celebrated a four-hour pontifical mass in SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church, 2280 W. 7th street, in the morning, spoke in the afternoon at a concert program in the Ukrainian National Home, 2253 W. 14th street, and was guest of honor at a banquet in the same place at night.

Old and Paralyzed

"Though he is old, paralyzed and a prisoner, Metropolitan Sheptytsky will live until Ukraine is free," Bishop Buchko said.

"Ukrainian nationalists are the flower of the Ukrainian nation. Nationalism coupled with faith in God is the only salvation of our Ukrainian people. They are eagerly waiting for the opportunity to fight for their freedom again.

"My fervent wish is that you build a school here in Cleveland which will assure the Ukrainian language and traditions a continued existence as in other parts of this country," Bishop Buchko concluded.

Concert Speakers

At the afternoon concert the Rev. Fr. Dmytro Gresko, new pastor of SS. Peter and Paul Church, and Attorney Omer E. Malisky spoke. Dmytro Szmagala, vice president of the church council, was toastmaster at the evening banquet.

(CLEVELAND PRESS, December 2, 1940).

ЗАЗИВ

до святкування 75-літньої річниці народин МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

Для кожного свідомого українця в цілому світі являється самозрозуміла потреба віддання пошани найбільшому під сучасну пору синові Української Нації, Митрополитові Андрієві Шептицькому. Його всестороння діяльність на церковному й народньому полі стала взірцем для теперішних і майбутніх народніх провідників, а його беззастережна льояльність і вірність ідеалам, що він їх проповідував, зробила з нього вже тепер леґендарну особу, вищу понад усякі ріжниці поглядів серед українського народу.

Підписаний Комітет звертається оцим до всього українського загалу в Америці із зазивом відсвяткувати достойно 75-ліття Його народин, що припадає саме цього року. В тій цілі Комітет взиває українські громади, парафії, товариства, орґанізації, установи, щоб з цієї нагоди влаштували ювилейні торжества на честь Митрополита Шептицького в довільному часі, починаючи від богослужень в намірені Ювилята й Українського Народу.

Головне Ювилейне Свято старанням підписаного Ювилейного Комітету відбудеться

В НЕДІЛЮ, 29 ГРУДНЯ 1940 В МІСТІ НЮ ЙОРКУ.

Того дня відправиться в церкві св. Юрія торжественна Архієрейська Літурґія в намірені Ювилята, а вечером в годині 8. в салі Тавн Гол (113 Вест 43 вулиця) відбудеться Академія-Концерт при співучасти найвизначніших українських артистичних сил і Злучених Хорів нюйорської округи.

Весь чистий дохід із згаданого концерту призначує Комітет на створення стипендії ім. Митрополита Шептицького для студентів Української Колеґії в Стемфорді.

Комітет взиває оцим Українське Громадянство, щоби на цю ціль призначило дохід з торжеств на честь Ювилята.

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА НА ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО:

† **Іван**, епископ, голова; **о. Филимон Тарнавський, о. Антін Лотович, о. Володимир Лотович, о. Лев Чапельський, о. Максим Кінаш, о. Мирон Данилович, о. Іван Шуховський, о. Іван Забава, Роман Слободян, Теодор Чемерис**, — члени.

ЗАГАЛЬНИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ СВЯТА

представники установ і орґанізацій:

Роман Слободян, від Українського Народнього Союзу;
о. В. Лотович, від Провидіння;
о. П. Процько, від Української Католицької Вишої Школи в Стемфорді;
о. Андрій Сенишин, від Чина св. Василія Вел.;
С. Йосафата, від Чина СС. Василіянок;
С. Єлисавета Касіян, від Згромадження СС. Служебниць;
Мати м. Марія, від Дівочої Академії СС. Василіянок у Факс Чейз;
Соня Микитка, від Союзу Українок Америки;
В. Черватюк, від Орґанізації Державного Відродження України;
Ст. Галичин, від Українського Золотого Хреста;
Е. Піддубчишин, від Ліґи Української Католицької Молоді;
Д-р М. Сіменс-Сіминович, від Союзу Гетьманців Державників;
М. Гаврилко, від Товариства Українських Професіоналістів;
Т. Каськів, від Злучених Хорів Нюйорської Округи;
М. Пізнак, від Центрального Комітету Українських Орґанізацій міста Ню Йорку;
Д-р Ґалан, від Центрального Комітету Українських Орґанізацій міста Філядельфії.

A CORRECTION.

In yesterday's "Z Dnia" column, under sub-heading "Our 'Ism'", the sentence that read "And we'd be very happy if the same blessings or nearly the same, could descend upon nearly unfortunate beings..." should have read the same as above except the last phrase which should have read "...could descend upon **those** unfortunate beings..."—**Editor.**

Дарунок.

— Що тобі тато подарував на імянини?

— Апарат до голення.

— Якто, прецінь тобі щойно 9 літ?

— Нічого, тимчасом тато буде голитися.

Не женися ні з грішми, ні без грошей.

Добре слово коштує мало, а вартує много.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

UKRAINIAN DEM. CLUB OF NYC TO HOLD ANNUAL BANQUET

It is with pride that the **Ukrainian Democratic Club of New York City** announces its Eighteenth Annual Banquet to be held at the Hotel McAlpin, January 26th, 1941, at 7:00 P.M. Assemblyman **Marcel Wagner** will act as Toastmaster.

Everyone who is interested in Ukrainian activities in America should attend; not only to do honor to the Toastmaster, Assemblyman **Marcel Wagner**, but also to give inspiration to others of the new generation of Americans of Ukrainian descent who are doing so much to reflect honor upon our people in this Country.

Reservations should be made now! Tickets are $3.00 per person. Two halls have been reserved, one for the banquet and one for dancing. Those desiring to attend only the dance following the Banquet may do so. The admission to the dance is only $1.00.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТЕПЕРІШНЯ ВІЙНА І УКРАЇНСЬКІ МАРКИ.

Перед війною українські марки були дуже дорогі і не можна їх було навіть купити, бо протягом двацять літ вони вже добре розложились в збірках багатих людей. З українців дуже мала горстка людей посідала більшу скількість українських марок. Та й ті, що мали, згодом були змушені їх продавати задля браку гроша та через еміграційні злидні.

І так усі українські надруки тризуба на російських марках є в руках німецьких збирачів та торгівців марками. Вони накладають на них таку ціну, яку самі хочуть. У Німеччині існували перед війною кілька товариств збирачів марок України. Вони мали свій орган п. н. „Український Філятеліст", який виходив у Відні понад 15 років у двох мовах: українській і німецькій. Видавцем його був великий український філятеліст, д-р Іван Турин. Мабуть не одному з читачів „Свободи" буде цікаво знати, яким способом українські марки дістались в німецькі руки. Кожний з нас знає ті часи, коли творилася Українська Держава. Знаємо, що на території давньої Росії було тоді багато німецького війська. Між ним було чимало збирачів марок, а навіть спекулянтів. Ото вони ті марки по більшій части купували чи діставали їх іншим способом. Пізніше, вже з початком 1920 року, український уряд, стягнув з обігу всі ті надруки марок з почт і в місяці липні тогож року ті марки були продані двом німецьким торгівцям марок. За ті гроші замовлено тоді новий наклад українських марок. Це так звані Ілюстровані марки, яких є 14 в цілій серії. Вони ніколи не були в обігу, бо зараз потім, як їх видрукували, большевики заняли Україну.

І ті марки німці купили і порозсилали їх по цілому світі, роблячи на тім інтерес. Ті марки мають тепер ріжні збирачі й про них ще й тепер пишеться по світових філятелістичних журналах. Підчас війни, яка ведеться вже „другий рік в Европі, нищиться людський здобуток культури. Нищаться музеї, бібліотеки, а між ними і марки. Багато збірок марок уже знищені війною. Багато збирачів марок, тікаючи перед ворогом, беруть свої колекції зі собою і продають забезцін, щоб тільки врятуватися від голодової смерти. Досі до Америки прийшло вже багато ріжнородних марок. Між ними є і українські. Недавно набув я дуже дешеву гарну збірку українських марок від німецького збирача, який перебуває в Англії. Це вже друга збірка українських марок, які я купив цього року. В останнім числі марочної газети „Вестерн Стемпс Колекшіон" оголошують, що будуть продані ріжні колекції марок на ліцитації, а між ними є і українська колекція. Ліцитація відбувається листовно. Реченець кінчиться 12. грудня. Ціна за українську колекцію іде від $45 вгору. Хто вишле найвищу ціну, той одержить марки. Хто хотів би купити українську колекцію, хай шле свою ціну, або пише про інформації до **E. Long, 203 Market St., Harrisburg, Pa.** Ліцитаційне число української колекції є 420. Тепер є для нас нагода набути хоч малу часть наших марок, які досі були в чужих руках. На жаль в Америці між нашими людьми філятелія є дуже мало розвинена, не рахуючи вже старшу еміграцію, теж і тут роджене покоління не переняло тим гарним спортом, яким є філятелія, що так дуже поширена в Америці.

Осип Кочан,
223 Reichman St., Joliet, Ill.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Жан Рамо.

ЧАРІВНИК

Спеціяльністю Гюріката, чарівника з Ляне̇торта, було відшукувати пропавші домашні звірята. Коли, в околиці Лянеторту, пропала кому корова, приходив її власник за порадою до Гюріката. За невеличку винагороду Гюрікат зобовязувався віднайти пропавшу худібку. Та не лише корови, звертали до нього також у справі коней, гусей, качок, індиків, пропавших грошей. Ба, немало людей зверталося до нього за порадою на випадок пропасниці й інших недуг. Це немало сердило окружного лікаря з Лянеторту, старого добродія, що не знав жартів, коли хто незаконно брався виконувати лікарську практику.

— Я вже дам научку вашому Гюрікатові, — говорив у неділю громадянам, що зібралися були під липами коло церкви. — Він такий сам чарівник як ви, а не має більшої сили, ніж вуха мого пса! Звичайний обманець!...

З тими словами, добрячі селяни лянетортські, здавалося, погоджувалися зовсім. Справді — говорили, бо хотіли бути вдячні окружному лікареві, та в душі вірили, що їх чарівник знається з чортом, а самособою, що чорт мудріший, ніж усі вчені в Парижі.

***

Зрештою, як можна було сумніватися про Гюрікатову силу?

— Дай мені твою шапку, — сказав сусідові, який до нього прийшов за порадою. — Вклякни, я тимчасом буду робити мою роботу.

Потім вийшов із сусідовою шапкою за дверима, які замкнув за собою з великим лоскотом і замкнув на засуву. За хвилиночку почув сусід, як Гюрікат говорив сам зі собою, питається та приказує: „Скажи мені, де воно! Слухай мене! Не муч того будного чоловіка! — кричав, а гострий запах сірки розходився по всій хаті.

За кілька хвилин увіходив Гюрікат якийсь сумний на лиці, начеб звів бій із цекольською силою та сказав:

Тут маєш шапку, приятелю! Опівночі підкинь нею вгору над головою і затям собі добре, де впала. Те, що ти втратив, найдеш у цьому напрямі, коли ти, самособою, чесна людина. Воно десь у напрямі семого господарства, шаліво недалеко поля, де росте кропива... Бувай здоров! Нагороду вкинь до скарбонки, а горе тобі, колиб ти вкинув фальшивий гріш!

Так говорив чарівник селянам із Лянеторту й інщим. Невже міг хтось заперечувати, що він не був у порозумінні з вищими силами?

Не все жадав шапки від клієнта, часом також казав собі дати палицю або ремінь, а все звертав предмети, що від них заносило сіркою, що найправдоподібніше походила з дрогерії Бартоля з Мон Марсан.

Раз пригодилася чарівникові Гюрікатові дивна пригода: пропала його власна корова. Боже. Як це все перемінилося на зле...

Шукав усю ніч за коровою, по довколичних пасовищах, та не знайшов. Шукав і в сусідніх сторонах. Даремне. Проклята корова, годі її була де-небудь знайти. До кого йому звертатися? Чи чарівник мав питатися прохожих, може бачили його корову? Ах! Зараз її позбувся би, як лише попалася би йому в руки! Чи кидати понад головою ремінь, шапку або палицю? Були хвилини, коли чарівник справді був готов зробити такі дурниці, бо нещастя відбирає чоловікові розум.

(Кінець буде).

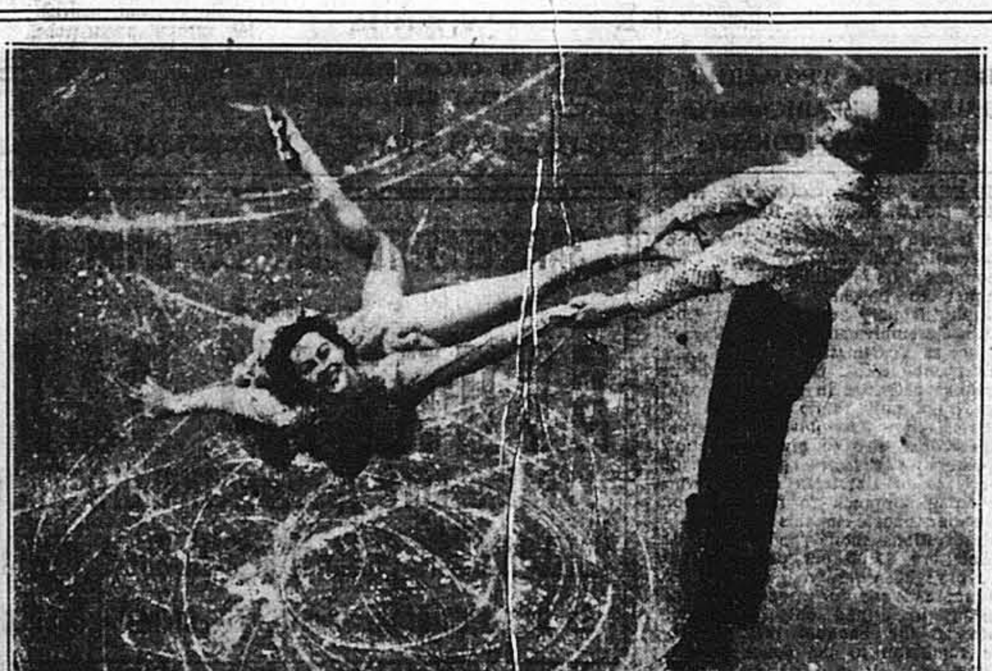
ПОВІДОМЛЕННЯ

У часі кризи, що наступила після звісного нещастя в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку в грудні 1939. року, гр. Василь Лазута і я перебрали на себе добровільно обовязок не допустити до запропащення будинку, який є власністю спілки „Юкрайніен Дівелопмент Корпорейшен", в якій більшість удялів має Українське Допомогове Товариство „Дністер", від. 361. Українського Народного Союзу.

З кінцем листопаду м. р. влада дозволила на поновне відтворення гостинниці з повним дозволом на продаж гарячих напитків і на відтворення ресторану. Назву „Юкрайніен Гол" перемінено на „Карпатія Гол" і тут тепер відбуваються ріжні підприємства і зібрання. Тут теж приміщені товариства і робітничі юніі.

Я вважаю свій обовязок за сповнений і даю нагоду кожному зайнтересованому перебрати гостинницю на співвласність під такими умовами, що вийдуть на хосен установи Українського Народного Дому. Хто має відповідну підготову і гістину, хай зголоситься до канцелярії Українського Народнього Дому „Карпатія Гол".

СЕМЕН ДЕМИДЧУК,
секретар спілки „Юкрайніен Дівелопмент Корпорейшен".

НЕ ПУСТИ.—Бес Ергардт і Рой Шипстед, відомі артисти ховзанки, вправляються на леду в Рокфелер Сентер у Ню Йорку для театрального попису.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 172. Стежі в нетрах.

Як сторож замахнувся мечем, Тарзан сіпнув його за ногу.

Сторож заточився і впав на землю.

Скоро Тарзан підняв Джейн на мур, а опісля спустив на другу сторону. Далі вони обоє втекли в нетри.

Тепер з веж роздались бубнові знаки до стеж у нетрах, щоб вони наглядали за втікачами.